

**Gymnázium Suverénního řádu maltézských rytířů
ve Skutči Vítězslava Nováka 584**

**Minimální preventivní program
na školní rok 2023/2024**

Vypracovala: Mgr. Bc. Monika Modráčková (školní metodik prevence)

Schválila: Mgr. Šárka Jonešová (ředitelka školy)

Obsah

Úvod.....	1
Základní údaje o škole:.....	1
Složení žáků a pedagogického sboru:.....	2
Charakteristika školy:.....	2
Školní preventivní tým:.....	3
Základní cíle primární prevence.....	5
Plán aktivit pro preventivní tým školy na školní rok 2023/2024:.....	7
Aktivity pro jednotlivé cílové skupiny žáků plánované na školní rok 2023/2024:.....	7
Aktivity pro pedagogické pracovníky plánované na školní rok 2023/2024:.....	10
Aktivity pro zákonné zástupce plánované na školní rok 2023/2024:.....	11
Evaluace:.....	12
Přílohy:.....	13

Úvod

Minimální preventivní program (dále MPP) je základním dokumentem školy, který vychází z dlouhodobé strategie školy, jejímž cílem je podporovat pozitivní sociální klima školy.

Tvorba MPP vychází z legislativy MŠMT, dále z klíčových dokumentů školy - školního vzdělávacího programu a školního řádu. Na realizaci konkrétních cílů se podílí v součinnosti celý pedagogický sbor. Koordinace a realizace dílčích aktivit a vyhodnocování s ohledem na plnění cílů MPP je v kompetenci školního metodika prevence (dále ŠMP) a výchovného poradce, kteří v případě potřeby spolupracují při tvorbě a naplňování s okresním metodikem prevence a Krajským pracovištěm primární prevence Pardubického kraje,

MPP je zpracován vždy na aktuální školní rok.

Základní údaje o škole:

název školy:	Gymnázium Suverénního řádu maltézských rytířů ve Skutči
adresa:	Vítězslava Nováka 584, 539 73 Skuteč
zřizovatel:	Suverénní řád maltézských rytířů - České velkopřevorství
IZO:	110 100 859
IČO	71 341 064
telefon:	739 085 660
email:	info@gymskutec.cz
ředitelka školy	Mgr. Šárka Jonešová
web školy:	www.gymskutec.cz
metodik prevence:	Mgr. Bc. Monika Modráčková m.modrackova@gymskutec.cz
výchovný poradce:	Mgr. Luděk Netolický ludek.netolicky@gymskutec.cz
spirituál školy:	Mgr. Jan Linhart jan.linhart@gymskutec.cz

Složení žáků a pedagogického sboru:

VĚKOVÉ ROZLOŽENÍ ŽÁKŮ			
	VĚK	POČET TŘÍD	POČET ŽÁKŮ
nižší gymnázium (NG)	12-15	4	43
vyšší gymnázium (VG)	15-19	4	68
obor bezpečnostně právní činnost (BPČ)	15-19	4	105

SOCIO-KULTURNÍ A ETNICKÉ ROZLOŽENÍ ŽÁKŮ		
	NÁBOŽENSKÁ, ETNICKÁ, RASOVÁ PŘÍSLUŠNOST	POČET ŽÁKŮ
nižší gymnázium (NG)		43
vyšší gymnázium (VG)		68
obor bezpečnostně právní činnost (BPČ)		105

stálí pedagogové	třídní učitelé	pedagogové -externisté	asistent pedagogů	vychovatelky	pedagogové volného času	školní asistent
22	12	8	2	3	1	1

Charakteristika školy:

Škola nabízí všeobecné gymnaziální i středoškolské odborné vzdělání. Obě formy studia jsou zakončeny maturitní zkouškou.

Spektrum všeobecně-vzdělávacích předmětů je široké a již od začátku studia si žáci mohou volit předměty nepovinné, a to dle svých zájmů a zamýšlené budoucí profesní orientace. Cílem studia u obou oborů (gymnázium i bezpečnostně-právní činnost) je nejen nabytí znalostí a dovedností potřebných k přijetí na vysoké školy, ale také zakotvení etických norem, jež souvisejí s křesťanskými kořeny naší společnosti, a upevnění tzv. soft-skills, jež jsou podstatné pro fungování v dnešní společnosti.

Preventivní výchovně-vzdělávací působení na děti a mládež uplatňované na školách a školských zařízeních je zařazeno do různých částí osnov a učebních plánů a je součástí Školního vzdělávacího programu. Ten v kontextu celkové koncepce školy dotvářejí též učební plány předmětů, díky kterým žáci absolvují také základy křesťanské kultury a světová náboženství a strategii osobnostního rozvoje. Tento předmět se na škole vyučuje od roku 2009.

Těmito konkrétními kroky se škola snaží navázat na křesťanské tradice naší kultury, pěstovat v žácích klíčové hodnoty s ní spojené, vést žáky k toleranci náboženské, etnické, kulturní.

Při tvorbě MPP škola vychází mj. z dostupných technických a materiálních předpokladů.

Škola se nachází v obci s téměř 6000 obyvateli, převažuje počet žáků, kteří denně dojíždějí. Areál školy zahrnuje hlavní budovu a budovu školního internátu. V hlavní budově se nacházejí kmenové učebny jednotlivých tříd, školní kaple, některé odborné učebny - tj. jazyková učebna, učebna sebeobrany, učebna kriminalistiky, chemická laboratoř a posilovna. V suterénu hlavní budovy jsou umístěny šatny žáků, u hlavního vchodu je pak školní jídelna.

V druhé budově se nachází airsoftová střelnice a prostory v přízemí využívá školní klub. Tato budova též poskytuje ubytovací služby žákům, kteří nemají komfortní dojezdovou vzdálenost do školy v denním režimu.

Prostory školního klubu slouží nejen k volnočasovým aktivitám, ale i k pořádání preventivních programů, besed a společného setkávání žáků a učitelů (např. v rámci fair-trade kaváren, pedagogických porad, školních akcí apod.).

Pro výuku tělesné výchovy využívají pedagogové se svými žáky prostory sportovišť města Skuteč.

Aby se eliminovala rizika v některých prostorách školy (šatny, učebna sebeobrany, toalety, jídelny, externí prostory mezi budovami, veřejné prostory při přesunech na výuku tělesné výchovy), je pověřen pedagogický sbor a ostatní zaměstnanci školy vykonáváním dohledu nad žáky.

Školní preventivní tým:

Preventivní tým tvoří ŠMP, výchovný poradce, vedení školy, třídní učitelé a spirituál školy. Ti v rámci vzájemné spolupráce pracují na eliminaci rizikového chování žáků. Školní preventivní tým spolupracuje na tvorbě, realizaci a evaluaci MPP.

Konkrétní obsahová náplň školního metodika prevence:

- ✘ tvorba, realizace a evaluace MPP
- ✘ metodické vedení pedagogů
- ✘ koordinace vzdělávání pracovníků školy v oblasti rizikového chování
- ✘ koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku sociálně-patologických jevů
- ✘ koordinace aktivit s okresním metodikem prevence a dalšího odborníky školských poradenských zařízení
- ✘ participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu projevů rizikového chování
- ✘ spolupráce se zákonnými zástupci, zajišťování informačního servisu
- ✘ vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti ŠMP
- ✘ vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování
- ✘ spolupráce s třídními učiteli při vyhledávání a orientačních šetřeních rizikového chování, intervencích a následné péče
- ✘ příprava a realizace adaptačních kurzů
- ✘ zvyšování odbornosti pro práci ŠMP

Vnitřní informační zdroje školy:

- ✘ informační nástěnka ŠMP pro žáky (umístěna v 1. patře v prostorách u zadního schodiště)
- ✘ nástěnka s důležitými informacemi pro pedagogy (umístěna ve sborovně)
- ✘ elektronická nástěnka (umístěna v 1. patře mezi učebnami) s informacemi pro žáky i pedagogy
- ✘ web školy – www.gymskutec.cz
- ✘ Facebookový profil školy (spravuje ředitelka školy) – GSŘMR Skuteč
- ✘ Instagramový profil školy (spravuje ředitelka školy) - @gsrnrveskutci
- ✘ Instagramový profil školního metodika prevence (spravuje školní metodička prevence) - @gsrnr_metodik_prevence
- ✘ kanál na platformě Microsoft Teams

- ✘ knihovna s odbornou literaturou a audiovizuálními materiály spravovaná ŠMP (umístěna ve sborovně)
- ✘ konzultační hodiny členů preventivního týmu
- ✘ vnitřní předpisy školy

Vnější zdroje školy:

K prevenci rizikového chování ve škole přispívá i spolupráce s externími organizacemi zaměřující se na ochranu dětí a mládeže před sociálně-patologickými jevy. Patří mezi ně:

- ✘ Policie ČR
- ✘ Městská policie Skuteč
- ✘ Život dětem o.p.s.
- ✘ OSPOD Chrudim
- ✘ Pedagogicko-psychologická poradna Chrudim
- ✘ Pedagogicko-psychologická poradna Ústí nad Orlicí
- ✘ Krajské pracoviště primární prevence Pardubického kraje
- ✘ Speciálně-pedagogické centrum při Speciální a praktické škole Skuteč
- ✘ Člověk v tísni
- ✘ Amnesty International
- ✘ SVP Archa Chrudim
- ✘ SONS
- ✘ Česká katolická charita
- ✘ Oblastní charita Nové Hrady u Skutče
- ✘ Krajská hygienická stanice
- ✘ mobilní psychologický tým pod záštitou programu IKAP - Mgr. Gabriela Slaninová, Ph.D.
- ✘ praktická lékařka MUDr. Michaela Kovářová

Základní cíle primární prevence

Základním principem primární prevence rizikového chování žáků je předcházení a minimalizaci rizikových projevů. Dále vedení ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací.

Primární prevence cílí na specifické aktivity a programy, které jsou zaměřeny na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování. Na základě evaluace MPP z loňského školního roku se aktuální MPP prioritně se zaměřuje na tyto oblasti rizikového chování:

- ✘ šikana, kyberšikana**
- ✘ intolerance, rasismus, xenofobie, homofobie**
- ✘ záškoláctví**
- ✘ závislostní chování, užívání návykových látek**
- ✘ netolismus**
- ✘ spektrum poruchy příjmu potravy**
- ✘ sexuálně rizikové chování**
- ✘ řešení krizových a náročných životních situací**

Vedle této prevence se škola zaměřuje též na nspecifickou prevenci, na které se podílejí samotní žáci. Tato pak vede žáky k osvojování pozitivního sociálního chování, kooperaci s ostatními, sebe prezentaci, empatii, tedy ke zdravému rozvoji osobnosti, spojenému též s odpovědným jednáním, vede k osvojování zásad zdravého životního stylu.

Mezi dlouhodobé cíle prevence rizikového chování ve škole patří:

podpora zdravého životního stylu
zvyšování sociálních kompetencí - orientace v sociálních vztazích, schopnosti brát na sebe odpovědnost za své chování se všemi možnými důsledky z jednání plynoucími
zvládnání náročných životních situací – např. vyrovnávání se s dopady koronavirové pandemie; narůstající psychická zátěž a následná péče o duševní zdraví; psychohygiena a wellbeing
posilování komunikačních dovedností – umění řešit konflikty, umění vést dialog, umění přijmout kritiku, podpora asertivního chování; formování si vlastního názoru a hodnot
odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování - efektivně ovládat své emoce, umět reagovat na stres a náročné životní situace, obrana proti sebepoškozování, schopnost porozumění a ovládnutí svých emocí
vytváření pozitivního sociálního klimatu
napomáhání mládeži formovat postoje vztahující se k významu společensky obecně akceptovatelných hodnot - budování úcty k zákonu, posilování právního vědomí, zdravé postoje ke konvencím apod.
posílení týmové spolupráce mezi členy pedagogického sboru, zvyšování profesní připravenosti pedagogů při řešení projevů rizikového chování

Z výše uvedených cílů vychází hodnocení dílčích kroků preventivního programu uplynulého školního roku a dlouhodobé strategie postupného osvojování důležitých sociálních dovedností a kompetencí. Metody a formy práce jsou závislé na konkrétním programu a cílové skupině.

Cíle jsou nejčastěji naplňovány těmito formami:

- ✘ besedy a přednášky
- ✘ interaktivní programy
- ✘ zážitková setkání
- ✘ skupinové práce ve třídě; třídnické hodiny
- ✘ volnočasové aktivity - sportovní kroužky (florbalový, badminton, plavání), pěvecký sbor, kroužek vaření, možnost využít internetu, žákovské knihovny a stolních her ve školním klubu, přírodovědná praktika
- ✘ návštěvy kulturních institucí (kino, divadlo)
- ✘ ankety a průzkumy

Plán aktivit pro preventivní tým školy na školní rok 2023/2024:

- ✘ aktualizace stávající legislativy, její zapracování do MPP
- ✘ zvýšit informovanost zákonných zástupců o konkrétních projevech rizikového chování a možnostech, kam se obrátit v případě potřeby
- ✘ metodická podpora třídních učitelů, zvýšit efektivnost třídnických hodin, které by neměly sloužit pouze k organizačním záležitostem, ale měly by napomáhat budovat dobré klima nejen v samotné třídě, ale i v celé škole
- ✘ zvyšování kvalifikace členů preventivního týmu na certifikovaných školeních, vedle odborných informací přinášejí členům příklady dobré praxe z jiných zařízení
- ✘ rozšířit aktivity specifické primární prevence pro žáky - spojené se zdravým životním stylem, zvýšeným zájmem o duševní hygienu žáků i pedagogů, problematiku drogové závislosti a zdravého sexuálního života
- ✘ podpora rozvoje tělesné zdatnosti v koordinaci s vyučujícími tělesné výchovy

Aktivity pro jednotlivé cílové skupiny žáků plánované na školní rok 2023/2024:

Termíny budou přizpůsobeny aktuálním podmínkám.

cílová skupina	aktivity, program	termín realizace	časová dotace
prima, kvinta, 1. BP	seznamovací kurzy	září 2023	20 hodin
NG	Přednáška – sexuální výchova, přijetí vlastního těla a změn v pubertě	leden 2024	2 hodiny
prima, kvinta, 1.BP	Jak se efektivně učit?	říjen 2023	2 hodiny
všichni	Vánoční akademie	prosinec 2023	4 hodiny
dle aktuální situace	sociometrie	listopad 2023	2 hodiny
4. BP, 8.A8	kariérové poradenství	listopad/prosinec 2023	2 hodiny
sexta, 2. BP	charitativní sbírky (Srdíčkové dny, Bílá pastelka, Světluška)	v průběhu školního roku	dle potřeby
nižší gymnázium	Učíme se vzájemně první pomoc	duben 2024	dle potřeby
3. BP a septima	Ježíškova vnučata	prosinec 2023	dle potřeby
vybrané třídy	projekt Jsem laskavec	listopad 2023	dle potřeby
všichni; VG a BP	prevence proti alkoholu „Suchej únor“ ¹ + program na prevenci proti alkoholové závislosti	únor 2024	2 hodiny
vybrané třídy BP	charitativní projekt Vlčí máky v rámci Dne válečných veteránů	listopad 2023	dle potřeby

všechny třídy	Majáles	květen 2024	dle programu
všichni	spolupráce s mobilním týmem v rámci projektu Implementace Krajského akčního plánu Pardubického kraje	v pravidelných dvoutýdenních intervalech	dle potřeby
tercie, kvarta	Workshop o kybernásilí a prevence zdravého sexuálního života	únor 2024	4 hodiny
sexta, septima	Workshop o prevenci zdravého sexuálního života	únor 2024	
tercie, kvarta; 1. ročníky VG a BP	Světový den duševního zdraví - workshop k tématu duševní hygieny	říjen 2023	6 hodin
NG	Beseda o zdravém životním stylu	duben 2024	2 hodiny
kvarta, 1.BP,	Programy na prevenci drogové závislosti	březen 2024	2 hodiny
kvinta	Kurz praktických dovedností v rámci předmětu SOR	jaro 2024	dle potřeby
kvarta všichni všichni vybrané třídy	žakovský parlament Fair-trade kavárny Labyrint do škol	v průběhu roku v průběhu roku dle časov. možností	2 hodiny
všichni	Vánoční turnaj – badminton/florbal	prosinec	5 hodin
všichni	Sportovní den	červen	5 hodin

Aktivity pro pedagogické pracovníky plánované na školní rok 2023/2024:

cílová skupina	aktivity, program	termín realizace	časová dotace
všichni	Aktualizace zásadních změn, připravovaná opatření	během roku	dle potřeby
třídní učitelé	Webinář – Stres a syndrom vyhoření	podzim 2023	2 hodiny
všichni	Spolupráce s mobilním týmem v rámci projektu Implementace Krajského akčního plánu Pardubického kraje	v pravidelných předem domluvených termínech	dle potřeby
všichni	Školení pro sborovnu – žáci se speciálními potřebami, ADHD a žáci s nejistou pohlavní identitou	říjen	3 hodiny

Aktivity pro zákonné zástupce plánované na školní rok 2023/2024:

cílová skupina	aktivity, program	termín realizace	časová dotace
zákonní zástupci	Informační schůzky DOD	listopad 2023, duben 2024 během roku	dle potřeby dle potřeby
zákonní zástupci	Beseda o nebezpečí internetu a kyberšikaně	duben 2024	2 hodiny

Evaluace:

Hodnocení prevence rizikového chování je pravidelně kontrolováno evaluačními dotazníky, anketami, sociometrií, supervizí, pozorováním, rozhovory atd.

Výsledky všech evaluačních dotazníků i monitoringu rizikového chování žáků jsou průběžně zveřejňovány na stránkách školy a ve výroční zprávě.

Přílohy:

Příloha č. 1 - Základní legislativa

- ✘ Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28).
- ✘ Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016).
- ✘ Národní strategie 2010-2018 (Vláda ČR, 2011) navazuje na předchozí strategii na období 2005-2009
- ✘ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- ✘ Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona
- ✘ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- ✘ Zákon č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- ✘ Vyhláška 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků s SPU
- ✘ Doporučení MŠMT k distanční výuce dle novely Školského zákona 561/2004 Sb.

Příloha č. 2 - Krizový plán

Krizový plán obsahuje postupy řešení v případech výskytu projevů rizikového chování u žáků. Dle závažnosti projevů má škola nastaveny mechanismy vlastní intervence, v případech závažnějších pak mapu kontaktů odborné pomoci.

Postupy se opírají o Metodické doporučení č.j. 212912010-28, v něm jsou obsaženy obecné mechanismy řešení. Tyto jsou k dispozici pedagogickému sboru a přístupné na webových stránkách školy.

Krizový plán řeší základní otázky:

- 1) kdo provádí první pomoc (intervenci)
- 2) kdo komu hlásí v systému školy
- 3) kdo kam zapíše
- 4) kdo informuje zákonné zástupce
- 5) kdo a v kterých případech oznamuje Policii ČR, OSPOD
- 6) kdo a jakým způsobem informuje ostatní žáky a jejich zákonné zástupce
- 7) kdo, ve kterých případech a jakým způsobem informuje veřejnost

Krizové situace:

1. Užívání tabákových výrobků

Dle školního řádu a vnitřních předpisů školy je v jejích prostorách a v jejím bezprostředním okolí zakázáno kouřit.

Postup řešení v případě konzumace tabákových výrobků:

- v případě, že je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit,
- tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat
- pedagogický pracovník dále postupuje dle školního řádu školy – o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud, od koho má tabákový výrobek)
- pedagogický pracovník informuje školního metodika prevence (dále jen ŠMP), jenž založí záznam do své agendy
- třídní učitel nebo ŠMP informuje zákonného zástupce žáka a vedení školy,
- v závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola OSPOD

- z konzumace tabákových výrobků je ve škole potřeba vyvodit sankce dle platného školního řádu.

2. Nález a požití alkoholu

Postup řešení při požití během doby vyučování:

- pokud je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných je okamžitě nutné mu v další konzumaci zabránit,
- alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat,
- podle závažnosti momentálního stavu žáka posoudí pedagogický pracovník, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí,
- v případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a zavolá lékařskou službu první pomoci,
- pedagogický pracovník informuje zákonného zástupce žáka
- pokud žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole,
- jestliže je zákonný zástupce nedostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů,
- třídní učitel nebo ŠMP sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud, od koho má alkohol), toto založí ŠMP do své agendy a informuje vedení školy,
- jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k OSPOD
- v případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace,
- z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce dle platného školního řádu,
- za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů,
- stejný postup platí i v případě, kdy pedagogický pracovník zjistí, že žák přišel do školy pod vlivem alkoholu a kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Postup při nález alkoholu ve škole či u konkrétního žáka:

- tekutinu nepodrobujeme žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury,
- o nález okamžitě uvědomí vedení školy,
- nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu,
- je sepsán stručný záznam o události
- pokud pracovník školy zabaví tekutinu, nepodrobuje ji žádnému testu ke zjištění její chemické struktury
- opět o nález okamžitě uvědomí vedení školy a je sepsán stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo, čas nález a jméno

žáka), zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo ten, který jej odevzdal)

- v případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu
- zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen výchovný poradce, ředitelka školy nebo ŠMP,
- zápis záznamu založí ŠMP do své agendy,
- je informován zákonný zástupce žáka, v případě opakovaného nálezu u téhož žáka, je informován i OSPOD,
- v případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

3. Jiné omamné a psychotropní látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek (OPL), a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek. Škola stanovuje zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Dále stanovuje sankce za porušení zákazu ve školním řádu. Porušení bude vždy projednáváno na pedagogické radě za účelem hodnocení klasifikace chování žáka. Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle §187 a §188 a spáchání nebo dokončení takového trestního činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Postup při konzumaci OPL ve škole:

- v případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit,
- návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat,
- podle závažnosti momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí,
- v případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci,
- jestliže akutní nebezpečí nehrozí, vyrozumí pedagogický pracovník vedení školy a informuje zákonného zástupce žáka,
- v případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole,

- jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů;
- škola může od OSPODu vyžadovat pomoc, škola splní oznamovací povinnost k OSPODu; oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte;
- v případě zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.;
- z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce dle platného školního řádu.

Je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. **Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.** Distribuce je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.

Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.

Přechovávání OPL je vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buďto jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanoven školním řádem.

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury;
- okamžitě informují vedení školy;
- za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas, místo nálezů a obálku přelepí. Přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru;
- vedení školy vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují obdobně:

- o nálezů sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena (datum, místo, čas nálezů a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena, nebo který látku odevzdal. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy, její zástupkyně, popřípadě ŠMP,
- o nálezů látky je informována Policie ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky,
- škola informuje zákonného zástupce žáka;

- v případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předá škola látku zajištěnou výše uvedeným způsobem přivolanému lékaři (možnost usnadnění léčby, neboť u řady jedů jsou známy protijedy);
- další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe postupují takto:

- jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR;
- pracovník školy, který má toto podezření okamžitě informuje ředitelku školy, popřípadě její zástupkyni;
- pokud nejsou přítomni, informuje ŠMP;
- vedení školy informuje Policii ČR, zkonkultují s ní další postup;
- škola informuje zákonného zástupce žáka,
- žák je izolován od ostatních do příjezdu Policie ČR, je nutné ho mít neustále pod dohledem,
- u žáka se za žádných okolností neprovádí osobní prohlídka, ani prohlídka jeho věcí;
- po příjezdu Policie ČR se postupuje škola dle jejich instrukcí.

4. Krádeže, vandalismus

Krádeže a ničení majetku školy jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se setkáváme ve školním prostředí.

Postup při nahlášení krádeže žákem:

- pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného;
- věc ohlásit na Policii ČR) nebo poučit zákonného zástupce poškozeného žáka, že má tuto možnost;
- v případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc na OSPOD (je-li pachatel mladší 18 let) a současně předat věc orgánům činným v trestním řízení.

Postup při vzniku škody (vandalismus):

- každý je zodpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti;
- vznikne-li škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka;
- o vzniklé škodě je informována ředitelka školy;
- v případě, že škola viníka zná, může na něm (respektive jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody;
- v případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu školy, může škola náhradu vymáhat soudní cestou.

5. Šikana

Škola řeší šikanu podle předem zvolených postupů buď vlastními silami, nebo spolupracuje s dalšími institucemi. Rozlišujeme dva stupně závažnosti – počáteční a pokročilý, které se odlišují charakteristickými rysy chování, spoluprací, vztahy a celkovou atmosférou ve skupině. Pro případ výskytu šikany je na škole ustanovena skupina osob zodpovědná za její řešení – výchovná komise (VK), kterou tvoří školní metodička prevence (ŠMP), výchovný poradce (VP) a třídní učitel.

Postup první pomoci při počáteční šikaně se standardní formou (první až třetí stupeň vývojové destrukce, kdy normy, hodnoty a postoje vůči šikanování ve skupině nejsou přijaty většinou):

- vyšetřování probíhá vlastními silami školy formou rozhovoru s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi,
- nalezení vhodných svědků;
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů);
- zajištění ochrany obětem;
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Náprava je realizována buď:

- **metodou usmíření** – sleduje se vnitřní proměna vztahů mezi oběťmi a agresory k lepšímu, potrestání se nekoná, použití této metody je ale omezené, lze ji užít pouze u počátečních stadií a dětí mladšího školního věku,
- **metodou vnějšího nátlaku** – záměrem je přinutit trestem a strachem viníky k zastavení agresivního chování a k dodržování oficiálních norem
- postup zahrnuje 3 kroky:
 1. individuální nebo komisionální pohovor s aktéry (agresory, popřípadě s jejich rodiči)
 2. oznámení o potrestání agresorů před celou třídou. Šikana je posuzována ze strany šikanujícího jako závažné porušení školního řádu a budou z něho vyvozeny přísné sankce podle závažnosti porušení
 3. cílem je přesvědčit žáky, že škola dokáže zajistit ochranu slabých před silnými. - ochrana oběti (např. stanovení ochránců oběti, poradit, jak se chovat v případě opakování šikany, pomoc najít spojence – kamaráda, zpřísnění dozorů, aby se zabránilo další šikaně).

Postup léčby kolektivu po prožití šikany:

- systematická práce třídního učitele popřípadě ŠMP a výchovného poradce se školní skupinou
- cílem je zastavení sebedestrukce a nastartování sebeozdravného procesu skupiny a vnitřní proměny vztahů ve třídě a posílení imunity proti případnému opakování šikanování

- pracuje se s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí)
- zabránění pokračování jednání agresora – snaha o nápravu jeho chování, není-li vstřícný, pak uzavření písemné dohody – co nebude (bude) agresor dělat a stanoví se, co se stane, když dohodu poruší
- v případě potřeby se mu zprostředkuje péče pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů atd.
- pomoc vytvoření třídní charty pravidel chování.

Při pokročilých stadiích šikany a jejích neobvyklých formách, brutální a nestandardní chování – např. výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování (čtvrtý a pátý stupeň šikanování, kdy normy, hodnoty a postoje vůči šikanování byly přijaty většinou či dokonce všemi členy skupiny) škola spolupracuje s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP), střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

Vyšetřování zahrnuje následující kroky:

- překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
- domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- pokračující pomoc a podpora oběti
- nahlášení Policii ČR
- vlastní vyšetřování
- v případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné jí zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Šikana učitele

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní a multidimenzionální problém, který se týká všech členů školy.

Postup při šikaně učitele ze strany žáků:

- pedagog v pozici oběti šikany, či pedagog, který je takovéto situace svědkem vyhledá okamžitě pomoc
- obrací se na ředitelku školy, metodika prevence, výchovného poradce či jiného pedagogického pracovník
- o vzniklé situaci je informována ředitelka školy
- pokud se jedná o situaci ohrožující zdraví, či bezpečí pracovníka, ředitelka školy přivolá Policii ČR, zajistí pomoc externího specialisty
- školní preventivní tým zajistí další šetření - rozhovor s obětí, rozhovor se svědky, rozhovor s agresorem / či skupinou agresorů – je zajištěno, že se nemohou domlouvat na společné výpovědi, nikdy nedochází ke konfrontaci
- z rozhovoru se provádí zápis; pokud není ředitelka školy vyšetřování přítomna, je o výsledcích okamžitě informován; ta posléze informuje zákonné zástupce agresorů o vzniklé situaci a pozve je do školy k pohovoru s výchovnou komisí
- výchovná komise projedná se zákonnými zástupci žáka další postup - provede se zápis z jednání výchovné komise – podepíše jej všichni přítomní
- ředitelka udělí agresorovi/agresorům výchovné opatření v souladu se školním řádem
- ředitelka školy informuje Policii ČR či OSPOD, pokud došlo k závažnějšímu případu šikanování
- školní metodik prevence a třídní učitel zajistí následnou práci s třídním kolektivem
- ředitelka nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu.

Postup při šikaně učitele ze strany vedení (nejčastěji jako bossing), kolegů (nejčastěji jako mobbing), podřízených kolegů (nejčastěji jako staffing), nebo šikana ze strany zákonných zástupců postrádá aspekt rizikového chování žáků. Tyto formy šikany patří do pracovní právní problematiky a postupy řešení vymezuje zákoník práce, případně trestní zákoník či občanský zákoník.

Kyberšikana

Kyberšikanu definujeme jako zneužití informačních komunikačních technologií, zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určují její závažnost.

Postup:

- při zjištění kyberšikany je informován ředitelka školy a ŠMP
- zajistí se ochrana oběti
- zajistí se dostupné důkazy
- vyšetření vzniklé situace, v případě potřeby zajistit pomoc a podporu externího pracovníka (Policie ČR, Městská policie, krajský metodik prevence aj.)
- informování rodičů oběti i agresora
- potrestání viníků dle platného školního řádu
- práce s třídním kolektivem, prevence další budoucí kyberšikany

Nošení zbraní a předmětů ohrožujících zdraví, zajištění předmětů

Je zakázáno nosit do školy a používat věci nebezpečné pro zdraví a život svůj a ostatních osob (obušky, hvězdice, tyče, struny, střelné zbraně, výbušniny, třaskaviny, petardy, zápalky a zapalovače, pornografický materiál, chemikálie...)

Postup v případě zjištění vnesení nebezpečných předmětů žákem do objektu školy:

- informovat ředitelku školy, výchovného poradce a ŠMP
- zajistit nebezpečnou věc
- okamžitě informovat zákonné zástupce žáka a vyzvat ho ke školní návštěvě, kde mu bude věc předána

Útok na učitele

Doporučený postup řešení této situace:

- nedohadovat se, snížit hlas do klidnější polohy, mluvit spisovně, jasně a snažit se hovor ukončit nějak neutrálně (např. „Nechme to být, možná jsem to přesně nepochopil.“)
- uklidnit agresora (nezáleží na tom, kdo je v právu), podpora zbytku třídy, udržet třídu na své straně
- rozhodně nepomáhá hádání se s útočníkem

Asistence u rvačky

Doporučený postup při řešení této situace:

- zasahovat rozumně až ve chvíli, kdy se účastníci trochu unaví
- omezte se na stručné vysvětlení, že problémy se dají řešit i jinak,
- soustřeďte se na případná zranění a jejich ošetření,
- o události proveďte zápis,
- pro potrestání aktérů/agresorů lze užít příslušná výchovná opatření dle školního řádu,
- v mimořádných situacích je možnost užít i jiná opatření - ředitelka školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu, ředitelka školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Příloha č. 3 - Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s PAS v rámci vzdělávacího procesu

V prostředí školy se snažíme předcházet vzniku problémového chování a krizových situací u žáků s PAS. Vhodné postupy práce s žákem v rámci vzdělávání i v rámci mimoškolních aktivit (v rámci školy) jsou popsány v **individuálním vzdělávacím plánu**. Informace o vhodných postupech práce se žákem s PAS jsou v doporučení ŠPZ uvedeny obvykle v „**Závěrech podstatných pro vzdělávání žáka a jeho pobyt ve škole**“ a dále jsou podrobněji rozepsány v části „**Podpůrná opatření jiného druhu**“.

Krizové situace u žáků s PAS jsou obvykle důsledkem podcenění některých specifíků v jejich chování, např. nepochopení právě probíhající situace, pocit nepochopení nebo naopak potřeba zvýšené pozornosti.

Postup řešení:

- po proběhlé krizové situaci u žáka s PAS je vhodné vysvětlit spolužákům, co bylo příčinou reakce, jak můžeme těmito reakcím předcházet a dále jak se můžeme v podobných situacích zachovat.
- vždy je potřeba vycházet z aktuální situace a nejlépe ke spolupráci přizvat pracovníky školního poradenského pracoviště, případně vyhodnotit závažnost celé situace a následně postupovat v zájmu ochrany zdraví žáka
- jako nejzávažnější hodnotíme situace, kdy by mohlo dojít k ohrožení zdraví či života samotného žáka s PAS nebo jeho spolužáků, pedagogických i nepedagogických pracovníků školy. V takovém případě je nezbytné dodržet následující postup:

A. V případě agresivního chování žáka (např. brachiální agrese; kousání; kopání; házení předmětů, hraček či ničení vybavení třídy):

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáka s PAS × ostatních žáků ze třídy)
- na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem (v případě, že žák reaguje negativně, nekomunikujeme s ním)
- popisujeme situaci, snažíme se ho uklidnit, odstraníme z žákova dosahu nebezpečné předměty (např. židle, nůžky)
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého, prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob

- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se k němu přibližujeme, ale pouze do bezpečné vzdálenosti. Je také vhodné udržet mezi žákem a námi ochrannou bariéru (např. školní lavice);
- pokud žák na uklidňování reaguje, můžeme se k němu dále přibližovat, přičemž stále hovoříme klidným hlasem a uklidňujeme ho (vždy je třeba vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí);
- snažíme se, aby se žák posadil např. na zem, na židli, na koberec a pokračujeme v jeho zklidňování;
- pokud afekt stále trvá, udržujeme bezpečný odstup, hlídáme, aby si žák neublížil, zajišťujeme prostor (např. u oken), verbálně ho uklidňujeme a čekáme na pomoc dalšího dospělého;
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).
- vyučující zajistí bezpečnost žáků ve třídě a podle předem nastavených pravidel v Krizovém plánu požádá o spolupráci další pedagogické pracovníky tak, aby bylo možné převést žáka v akutní krizi do klidného a bezpečného prostředí,
- vyučující vyčká momentu uklidnění žáka a následně uplatňuje prvky motivace ke znovunavrácení žáka do učebního procesu, případně při přetrvávajícím afektu je informován zákonný zástupce žáka nebo je zavolána Zdravotnická záchranná služba.
- v případě, že chování žáka s PAS je natolik ohrožující, že není možné jeho převedení do jiného prostoru školy, vyučující opět zajistí spolupráci s určenými pedagogickými pracovníky školy dle pravidel nastavených v Krizovém plánu a zajistí bezpečné přesunutí žáků třídy do náhradních prostor,
- pokračuje snaha o zklidnění žáka, pokud se zklidnění žáka nedaří, je třeba upozornit zákonného zástupce, případně požádat o odbornou pomoc (Zdravotnická záchranná služba).

B. V případě autoagresivního chování žáka (např. kousání se; bouchání se do hlavy; bití hlavou o stěnu/o zem; vytrhávání si vlasů):

- snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům (zajistíme odchod žáků ze třídy). Na žáka v akutním afektivním stavu hovoříme klidným hlasem, snažíme se ho uklidnit;
- přivoláme pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého prostřednictvím mobilního telefonu, s pomocí žáků, případně dalších dospělých osob;

- stále se snažíme žáka verbálně uklidnit, pomalu se přibližujeme k žákovi (do bezpečné vzdálenosti), snažíme se autoagresivní chování zastavit (vždy je třeba nutné vzít v úvahu fyzickou sílu žáka, která se v situaci afektu násobí), např. vzít žáka za ruce, navázat oční kontakt, nabídnout alternativu (změnu situace);
- v případě velké fyzické síly čekáme na pomoc dalšího dospělého;
- kontaktujeme zákonné zástupce žáka, v případě potřeby Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

C. V případě vzniku rizikové situace mimo budovu školy

(např. vycházka; školní akce):

- povinností pedagogického pracovníka je chránit bezpečí a zdraví žáka i mimo budovu školy/školského zařízení, kdy provádění této zásady má svůj odraz ve školském zákoně a dalších prováděcích předpisech. Jedná se např. o pravidla, která se týkají pedagogického dohledu nad žáky v případě výuky mimo místo, kde se obvykle uskutečňuje vzdělávání (např. § 3 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje, že při akcích mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, nesmí na jednu osobu zajišťující bezpečnost a ochranu zdraví žáků připadnout více než 25 žáků. Výjimku z tohoto počtu může stanovit s ohledem na náročnost zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ředitelka školy);
- pedagogický pracovník by měl při mimoškolních akcích zohlednit specifika projevů žáka s PAS (např. pro některé žáky s PAS může být cestování v MHD v dopravní špičce spouštěčem problémového chování);
- jestliže přeci jen dojde ke krizové situaci, snažíme se zajistit bezpečí ostatním žákům, žáka s PAS se snažíme verbálně uklidňovat, zastavit ho, přimět ho, aby se posadil, fyzicky blokuje cestu k silnici a dalším nebezpečným místům (např. vodní plocha, koleje);
- je také vhodné zajistit, aby se do řešení situace nezapojovali kolemjdoucí a ostatní neznámé/nepoučené osoby;
- čekáme, až afekt u žáka s PAS zeslábně, informujeme o situaci školu a zákonné zástupce žáka, dohodneme se na dalších krocích;
- v případě, že je situace i nadále vážná, kontaktujeme Zdravotnickou záchrannou službu, při agresi vůči druhým osobám i Policii ČR (ve zvlášť závažných případech).

